

THE KNOWLEDGE

เดอะ โนวเลจ ปีที่ 2 ฉบับที่ 8

ธันวาคม 2560 - มกราคม 2561 | ISSN 2539-5682

นิตยสารพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์
เพื่อเพิ่มศักยภาพคุณมนุษย์ผ่านกระบวนการเรียนรู้สาธารณะ

www.okmd.or.th/knowledge/okmd-magazine

e - Book | SUBSCRIBE

click

• ก่อร่างสร้างฝัน สู่ต้นแบบ • เมืองเศรษฐกิจความรู้ลำปาง •

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ OKMD มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์ความรู้ ในหลากหลายมิติ หนึ่งในนั้นคือการจัดการความรู้ผ่าน คณะกรรมการบูรณาการพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็น คณะกรรมการระดับชาติที่มี พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน OKMD เป็นฝ่ายเลขานุการ และมีหน่วยงานที่เป็นพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้อยู่ภายใต้การ กำกับดูแลจำนวนมาก

เนื่องจากพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ รวมถึงองค์ความรู้ ของ OKMD และหน่วยงานต่างๆ มีความหลากหลายและ

ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ OKMD ในฐานะที่มีภารกิจหลัก ตามชื่อหน่วยงาน คือ การบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (Knowledge Management and Development) จึงได้ริเริ่มโครงการ “ต้นแบบ เมืองเศรษฐกิจความรู้ลำปาง” โดยหยิบยกประเด็นการจัดการ ความรู้ในมิติของการพัฒนาเมืองที่เน้นให้เกิดการบูรณาการ แหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่มีอยู่ในจังหวัดลำปางเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างหรือต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายความรู้ เชิงพื้นที่แบบองค์รวม ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการองค์ความรู้ อันจะนำไปสู่การเพิ่มพูนศักยภาพของคนในพื้นที่ และสร้างรายได้ บนพื้นฐานของทุนท้องถิ่น

ศักยภาพเมืองลำปาง กับการเป็นต้นแบบ เมืองเศรษฐกิจความรู้

ลำปางตั้งอยู่กึ่งกลางภาคเหนือและเป็นจุดเชื่อมต่อเส้นทางโลจิสติกส์ทางบกไปยังเมืองเศรษฐกิจหลัก เช่น เชียงใหม่ และเชียงใหม่ จึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่ OKMD โดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) และสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (มิวเซียมสยาม) เข้าไปจัดตั้งแหล่งเรียนรู้สาธารณะ ได้แก่ อุทยานการเรียนรู้นครลำปาง (LK Park) ศูนย์การเรียนรู้บัทมะเสวี และมิวเซียมเมืองลำปาง โดยมุ่งขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นความคิดให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่

ขณะเดียวกัน OKMD ยังก่อตั้งศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) ในรูปแบบ mini TCDC ที่เชียงใหม่ เพื่อทำหน้าที่พัฒนาความรู้ด้านการออกแบบและปมเพาะความคิดสร้างสรรค์ใน

ภาคเหนือ นอกจากนี้ OKMD ยังดำเนินโครงการ “ศูนย์ความรู้ถิ่นใต้” ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เพื่อสร้างนักจัดการความรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการความรู้ที่ให้ความสำคัญกับการถอดองค์ความรู้ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในตัวคนของท้องถิ่นนั้นๆ ออกมาเป็นชุดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นอาชีพได้

ด้วยความพร้อมของลำปางที่มีทั้งทุนทางวัฒนธรรม เช่น งานฝีมือ แกะสลักและตำรับอาหารพื้นถิ่น และทุนทางธรรมชาติ เช่น ดินขาวซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของเซรามิก รวมถึงมีองค์ความรู้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในท้องถิ่น ทั้งยังมีพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้จำนวนมากถึง 39 แห่ง ทำให้ลำปางเป็นหนึ่งในจังหวัดเป้าหมายของ OKMD ที่จะพัฒนาให้เป็นต้นแบบ

เมืองเศรษฐกิจความรู้ อย่างไรก็ตาม ในความพร้อมของจังหวัดกลับขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในการถ่ายทอดและประยุกต์ใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการต่อยอดอาชีพ ทำให้ลำปางเสียโอกาสที่จะนำพื้นฐานทุนท้องถิ่นที่มีมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัด เหมือนอย่างเชียงใหม่ที่ทำสำเร็จมาก่อนหน้า

OKMD เล็งเห็นโอกาสและความเป็นไปได้ในการพัฒนาลำปางด้วยโมเดลการพัฒนาให้เป็นต้นแบบเมืองเศรษฐกิจความรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการกระตุ้นให้เกิดการดึงเอาศักยภาพองค์ความรู้ที่มีในลำปางมาต่อยอด ใช้ความรู้ท้องถิ่นและจุดเด่นของจังหวัดให้เกิดเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน และขยายเป็นระดับจังหวัดต่อไป

ภารกิจ OKMD กับ การสร้างต้นแบบเมือง เศรษฐกิจความรู้

OKMD เป็นองค์กรบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ที่หลากหลาย ในกระบวนการพัฒนาจังหวัดลำปางให้เป็นเมืองเศรษฐกิจความรู้ จึงเริ่มจากขั้นตอนหลัก 3 ประการ

1.

การสร้างองค์ความรู้ [Knowledge Creation]

ไม่จำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ทั้งหมด แต่อาจมาจากการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว

การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาต่อยอดเพื่อพัฒนาจากระดับชุมชนเป็นระดับจังหวัด ซึ่งนอกจากจะได้ต้นแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ (Knowledge City) ที่เป็นการพัฒนาเมืองจากฐานความรู้ของจังหวัดเองแล้ว ผลพลอยได้คือการสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจากภูมิปัญญาหรือทรัพยากรทุนในท้องถิ่น อันนำมาซึ่งรายได้ของจังหวัด

2.

การถ่ายทอดองค์ความรู้ [Knowledge Transfer]

แม้ว่าปัจจุบันการเข้าถึงองค์ความรู้สามารถทำได้โดยสะดวกผ่านอินเทอร์เน็ตหรือสื่อออนไลน์ต่างๆ แต่ OKMD ทำหน้าที่บริหารจัดการและพัฒนาองค์ความรู้ที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้วในระดับหนึ่ง ก่อนนำไปเผยแพร่ให้คนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยเข้าถึงได้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงองค์ความรู้ และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่รวบรวมมาในรูปแบบต่างๆ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ของคนในจังหวัด เช่น

- ร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง นำองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ไปผูกติดกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- บูรณาการองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดเข้าด้วยกันผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น เว็บไซต์ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ
- นำความรู้และความช่วยเหลือจากภายนอกพื้นที่มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของคนในพื้นที่และสร้างรายได้บนพื้นฐานทุนท้องถิ่น

3.

การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ [Knowledge Utilization]

เน้นการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างงาน สร้างอาชีพ หรือด้านสังคม คือ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก

ส่งเสริมให้คนในพื้นที่รวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดให้เกิดแรงบันดาลใจ และกระตุ้นต่อมคิดให้เกิดแนวคิดในการเพิ่มคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นรายได้หล่อเลี้ยงคนในท้องถิ่นให้มีกินมีใช้ ขยายผลและเติบโตในทิศทางที่ยั่งยืนภายใต้ศักยภาพที่ท้องถิ่นมีอยู่จริง **K**

สแกน QR CODE

เพื่อรับฟัง Audio Text

ลำปาง

เส้นทางHUB ความอยู่

เศรษฐกิจและสังคม

- 1 แหล่งเรียนรู้การทอผ้า
- 12 แหล่งเรียนรู้อาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว
ร่วมจัดรหัดกรรม (สถาบันตรรกะลา)
- 18 พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย
- 20 อุทยานการเรียนรู้รัตนครลำปาง (LK Park)
- 23 ห้องสมุดปัทมาเสวี
- 28 สมาคมรถม้าจังหวัดลำปาง
- 30 แหล่งเรียนรู้การปั้นหม้อดินบ้านเม่นเขาแก้ว
- 33 พิพิธภัณฑ์ชรามีครนบดี
- 35 ศูนย์ศิลปะบ้านแม่ต้า จ.ลำปาง
- 37 กลุ่มเจียรโนแก้วโป่งข่าม

ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

- 2 อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน
- 6 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาลำปาง
- 7 ชมรมลำปางรักสมบูรณ์ไพร
- 8 ศูนย์เกษตรอินทรีย์เพชรล้านนา
- 10 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ณ สวนป่าทุ่งเกวียน
- 13 ฟาร์มม้าสันลมจอย
- 16 ศูนย์วิจัยกัญชศึกษาป่าไม้ที่ 1 (ลำปาง)
- 31 อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท
- 32 พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยา
และธรรมชาติวิทยา
- 34 พิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินลิกไนต์ศึกษา

GOOD TO SHARE

1 สแกน QR CODE เพื่อรับไฟล์แนบ

เจออะไรน่าสนใจ
หยิบสมาร์ตโฟนขึ้นมา
สแกน QR CODE แล้วแชร์

2

เลือกช่องทางในการแชร์

3

มีเรื่องราวดีๆ
อย่าลืมส่งต่อนะจ๊ะ

ศิลปวัฒนธรรม

- 9 พิพิธภัณฑ์หนังกลางแปลง
- 11 แหล่งเรียนรู้การพ่อนิจ
- 19 หอศิลป์ลำปาง
- 21 พิพิธภัณฑ์วัดป่าสัก
- 22 บ้านเสานัก
- 27 พิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุลำปางหลวง
- 38 แหล่งเรียนรู้การแกะสลักไม้บ้านหลุก

เกษตรกรรม

- 3 แหล่งเรียนรู้แม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งปานเหนือ
- 4 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอแจ้ห่ม
- 6 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวังเหนือ
- 15 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอขวาง
- 17 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเสริมงาม
- 29 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมือง
- 36 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอสบปราบ
- 39 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอแม่พริก

ประวัติศาสตร์

- 14 หอปูนละคอน
- 24 มิวเซียมลำปาง (พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ลำปาง)
- 25 พิพิธภัณฑ์มณฑลทหารบกที่ 32 (บ้านป่อนัก)
- 26 แหล่งโบราณคดีค่ายประตูฟา

5 แหล่งเรียนรู้ น่าสนใจ ในลำปาง

ลำปาง เป็นจังหวัดที่มีพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้จำนวนมากที่ใ้เด็ก เยาวชน และทุกคนในครอบครัวได้เพลิน (Play + Learn) ไปกับกิจกรรมนอกห้องเรียน เต็มเต็มประสบการณ์ เก็บเกี่ยวความสนุกสนาน พร้อมเรียนรู้สร้างสรรค์ ยกตัวอย่างเช่น 5 แหล่งเรียนรู้ต่อไปนี้

ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ๑ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน

แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดลำปาง เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีสัตว์ป่านานาชนิด และมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย เช่น น้ำตก แอ่งน้ำอุ่น บ่อน้ำพุร้อน ซึ่งเป็นหลักฐานหนึ่งที่แสดงว่าใต้พื้นโลกยังมีความร้อนระอุอยู่นอกจากจะได้ชมความสวยงามทางธรรมชาติแล้วยังสามารถทำกิจกรรมร่วมเรียนรู้ธรรมชาติอันหลากหลาย เช่น การลวกไข่ เดินศึกษาธรรมชาติ ชมถ้ำผางาม และชมดอกเสี้ยวบาน เป็นต้น

http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1058

เศรษฐกิจและสังคม

๑ ศูนย์การเรียนรู้ปัทมะเสวี

ตั้งอยู่ที่อาคารด้านหลังหอศิลป์ลำปาง มีกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เช่น บริการห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเรียนรู้ กิจกรรมม่วนใจ๋ (ทำขนม/ทำงานศิลปะ) กาดแลงละอ่อน (ตลาดสำหรับเยาวชนนำสินค้า/ผลงานทำเองมาจัดจำหน่าย หรือแสดงดนตรี) ตลอดจนค่ายช่วงปิดเทอมเพื่อเรียนรู้ศิลปะและทัศนศึกษา นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมที่จัดภายนอก เช่น โครงการห้องสมุดสัญจร ซึ่งนำหนังสือไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่ักเรียน โดยจัดหมุนเวียนไปตาม 16 โรงเรียนในจังหวัดลำปาง เป็นต้น

www.facebook.com/plclub

ศิลปวัฒนธรรม

๑ พิพิธภัณฑ์หนังกลางแปลง (ศูนย์อนุรักษ์ภาพยนตร์ย้อนยุค)

แหล่งเรียนรู้เรื่องราวภาพยนตร์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภายในพิพิธภัณฑ์แสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับภาพยนตร์ย้อนยุค อาทิ เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 ม.ม. 16 ม.ม. 35 ม.ม. ฟิล์มภาพยนตร์ 8 ม.ม. 16 ม.ม. 35 ม.ม. รวมแล้วกว่า 500 เรื่อง ไปจนถึงบทบาทย์ ภาพยนตร์ ไขปัดและโปสเตอร์ภาพยนตร์ ไขเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ แผ่นเสียงประกอบภาพยนตร์ และแผ่นเสียงโฆษณาภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมีการจัดฉายภาพยนตร์พร้อมพากย์สดสำหรับการเข้าชมเป็นหมู่คณะ 50 คนต่อรอบ โดยมีล่ามแปลภาษาอังกฤษและญี่ปุ่น

 www.museumthailand.com/Outdoor_Movies_Museums

เกษตรกรรม

๑ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแจ้ห่ม

ตั้งอยู่ที่ฟาร์มเพชรล้านนา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชน และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งเป็นจุดศูนย์กลางการพบปะของอาสาสมัครทางการเกษตรและเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ฯ คือการเป็นต้นแบบในการทำการเกษตรแบบผสมผสานและการพัฒนาผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น มีหลักสูตรการเรียนรู้ อาทิ การผลิตไข่เพื่อการค้า การเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ การเลี้ยงแกะเนื้อ การเลี้ยงสุกรและการจัดการฟาร์ม และการผลิตส้มโออินทรีย์

 <http://alc.doae.go.th/?p=2148>

ประวัติศาสตร์

๑ พิพิธภัณฑ์มณฑลทหารบกที่ 32 (บ้านป่องนั๊ก)

“บ้านป่องนั๊ก” เป็นภาษาคำเมืองที่หมายถึง บ้าน (หรือเฮือน) ที่มีช่องหน้าต่างจำนวนมาก เนื่องจากเป็นบ้านที่มีหน้าต่างมากถึง 469 บาน ปัจจุบันปรับใช้เป็นอาคารพิพิธภัณฑ์มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ภายในพิพิธภัณฑ์บอกเล่าเรื่องราวความทรงจำถึงความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ระหว่างพระมหากษัตริย์ กองกำลังทหาร กับประชาชนในมณฑลพายัพ ภาคเหนือ และจังหวัดลำปาง เช่น ภาพถ่ายการขุดอุโมงค์ขุนตาน ภาพถ่ายการสร้างถนนสายลำปาง - เชียงราย ภาพถ่ายการสร้างสะพานรัชฎาภิเศก เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ของรัชกาลที่ 7 ภายในห้องโถงที่ประทับเมื่อครั้งเสด็จประทับแรมยังพลับพลาแห่งนี้ด้วย

 <https://th.wikipedia.org/wiki/บ้านป่องนั๊ก>

A-Z LAMPANG & KNOWLEDGE CITIES

ARKIT

เครื่องมือสำหรับอุปกรณ์ iOS ที่ช่วยให้ นักพัฒนาสามารถสร้างแอปพลิเคชันที่ใช้เทคโนโลยี Augmented Reality ในการแสดงภาพจำลองในโลกจริง

BUNYAWAT WONGMANIT, PRINCE

เจ้าบุญวาทย์ทรงษ์มานิต เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้ายและเป็นเจ้าของรถม้าคันแรกของลำปาง

CHIANG MAI

เมืองลำดับที่ 2 ของไทยที่ได้รับเลือกเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก โดยจัดอยู่ในกลุ่มเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมและศิลปะท้องถิ่น

DRAGON KILN

เตามังกร เป็นเตาเผาถ้วยชามเซรามิกแบบโบราณ สร้างขึ้นโดยท่านอาป้าอี่ในปี พ.ศ. 2508 โดยมีต้นแบบมาจากประเทศจีน

EUROPEAN CAPITALS OF CULTURE

เมืองหลวงทางวัฒนธรรมของยุโรป คือ เมืองที่ได้รับการแต่งตั้งโดยสหภาพยุโรปให้เป็นผู้จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของประเทศและของยุโรปเป็นเวลาหนึ่งปี

500,000 YEARS

ห้าแสนปี คือ ภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านของสังคมไทย ผ่านการค้นพบซากมนุษย์เกาะคาอายุห้าแสนปีในจังหวัดลำปาง

GOLDEN CHICKEN BOWL

ชามไก่ทองคำ จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในชามทำด้วยทองคำแท้ ด้านนอกใช้น้ำทองวาดเป็นรูปไก่ทองคำบนพื้นสีขาว

HOSHI NI NATTA SHONEN

เพื่อนข้าง... อาริงาโตะ เป็นภาพยนตร์ญี่ปุ่นเกี่ยวกับวัยรุ่นชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาเรียนรู้การเป็นควาญช้างในประเทศไทย โดยมาถ่ายทำที่จังหวัดลำปางและเชียงใหม่

INSECT ZOO

บ้านแมลงลำปาง เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติวิทยาด้านแมลงป่าไม่มีฐานการเรียนรู้ เช่น สวนผีเสื้อ และเส้นทางศึกษาธรรมชาติในสวนพืชอาหารแมลง

JOÃO PESSOA

เมืองเจาเปซัว ประเทศบราซิล ได้รับเลือกเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก ด้านหัตถกรรมและศิลปะท้องถิ่น พร้อมกับจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2560

KHUN TAN TUNNEL

อุโมงค์ขุนตาน เป็นอุโมงค์ทางรถไฟลอดผ่านที่ยาวที่สุดในประเทศไทย อยู่ระหว่างอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง กับอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

LIGNITE MINE

เหมืองถ่านหินลิกไนต์ จังหวัดลำปาง เป็นแหล่งทรัพยากรถ่านหินและแหล่งพลังงานที่สำคัญ รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับธรณีวิทยาของไทย

MEDINA

อัลมะดีนะฮ์หรือเมดีนา เป็นเมืองที่รัฐบาลซาอุดีอาระเบียตั้งใจพัฒนาให้เป็นเมืองเศรษฐกิจความรู้ที่เน้นในด้านอุตสาหกรรมความรู้ วิทยาศาสตร์ และการท่องเที่ยว

NA LAMPANG

ณ ลำปาง เป็นนามสกุล พระราชทานลำดับที่ 1,166 โดย พระราชทานแก่เจ้าบุญอุภยทรัพย์ วงษ์มานิต ผู้สืบเชื้อสายเจ้า ผู้ครองนครลำปาง

OKAWACHIYAMA

โอคาว่าชิยามะ เป็นหมู่บ้าน แห่งศิลปะเซรามิกของประเทศ ญี่ปุ่น ในหมู่บ้านมีพิพิธภัณฑ์ที่ จัดแสดงเตาเผาอายุกว่า 300 ปี และพิพิธภัณฑ์รถลากที่ใช้แห่ ในงานเทศกาลประจำปี

PHUKET

เมืองแรกของประเทศไทยที่ ยูเนสโกประกาศให้เป็นหนึ่งใน สมาชิกเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ ด้านวิทยาการอาหาร จาก ความหลากหลายของอาหาร เชื้อชาติต่างๆ

QUEEN VICTORIA

รถม้ารุ่นควีนวิกตอเรีย เป็น รถม้าแบบแรกที่ใช้ในจังหวัด ลำปาง มี 4 ล้อ และสามารถรับ ผู้โดยสารได้สูงสุดครั้งละ 4 คน

ROOSTER

ไก่ขาว เป็นสัญลักษณ์ของ จังหวัดลำปาง มีที่มาจาก ตำนาน "กุกกุฏนคร" ที่พระอินทร์ ทรงเนรมิตไก่ขาวมาขับปลุก ชาวลำปางให้ตื่นขึ้นมาใส่บาตร พระพุทธเจ้า

SALA

สล่า คือ ช่างชาวล้านนาผู้เรียนรู้ และฝึกฝนจนมีความชำนาญ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มี เอกลักษณ์ สื่อถึงเผ่าพันธุ์และ วัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา

THA MA-O

ท่ามะโอ เป็นชุมชนเก่าแก่ของ ลำปาง ในชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม รวมถึงอาหาร การกินที่เป็นเอกลักษณ์

UNESCO CREATIVE CITIES NETWORK

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ เป็น โครงการของยูเนสโกซึ่งคัดเลือก เมืองที่เป็นแหล่งรวบรวมวิทยาการ และมีพื้นฐานที่จะพัฒนาทั้งใน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม

VALLETTA

เมืองวัลเลตตา ประเทศมอลตา เป็นหนึ่งในสองเมืองที่ได้รับเลือก ให้เป็นเมืองหลวงทางวัฒนธรรม ของยุโรป ปี 2561 ร่วมกับเมือง เลวาร์เดิน ประเทศเนเธอร์แลนด์

WAT LAI HIN

วัดไหล์หิน พระอารามเก่าแก่ ที่สำคัญของลำปาง เป็นสถานที่ เก็บคัมภีร์โบราณซึ่งเป็นหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์และศาสนา ที่ผู้คนทั้งในและนอกชุมชน เข้ามาศึกษา

XI'AN

เมืองซีอาน ประเทศจีน เป็น เมืองประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง ของโลก มีสถานที่สำคัญหลาย แห่งที่ได้รับการจัดเป็นมรดกโลก เช่น กองทัพทหารดินเผาภายใน สุสานจิ้นซี

YAMAGATA CITY

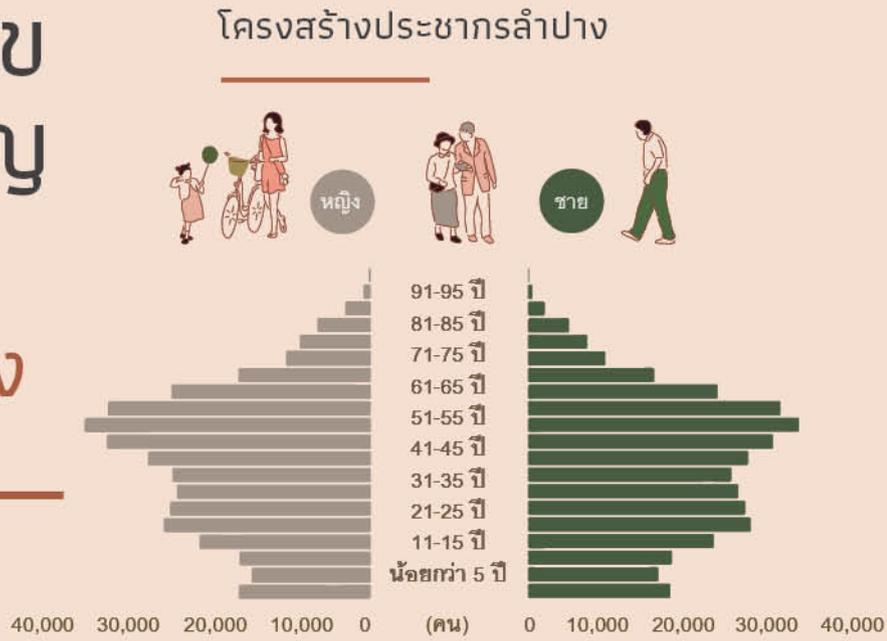
จังหวัดยามากาตะ ประเทศญี่ปุ่น ได้รับคัดเลือกเป็นเมืองสร้างสรรค์ ของยูเนสโก ด้านภาพยนตร์ จากการนำภาพยนตร์มาใช้เป็น เครื่องมือถ่ายทอดความรู้และ พัฒนาเมือง

ZOO MARKET

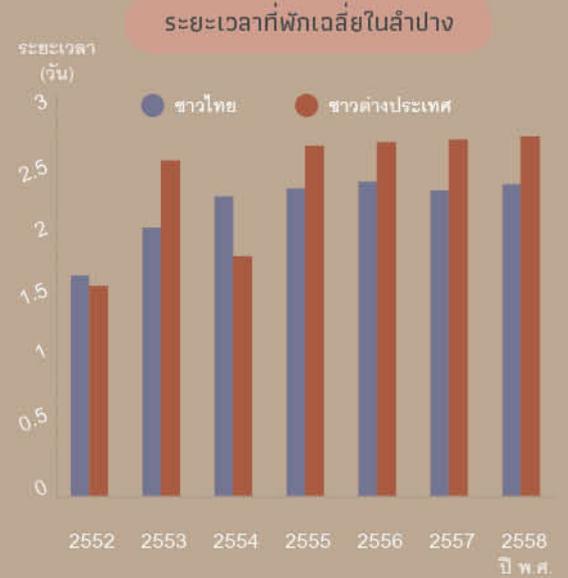
กลุ่มคนหัวสร้างสรรค์ที่ริเริ่ม Creative Market เกี่ยวกับสัตว์ เป็นครั้งแรกในลำปาง ในชื่องาน Zoo Market Lampang

รวมมิตรตัวเลข ฐานข้อมูลสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งเรียนรู้ลำปาง

โครงสร้าง เศรษฐกิจลำปาง ปี พ.ศ. 2558

การท่องเที่ยวลำปาง

30 ปีพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้ ในลำปาง

8 หน่วยงานราชการและสถานศึกษา

- วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา 4 แห่ง
- การทหาร/สงคราม 1 แห่ง
- ธรรมชาติวิทยา 1 แห่ง
- ประวัติศาสตร์ 2 แห่ง

1 ชุมชน

- โบราณคดี 1 แห่ง

11 วัดและชุมชน

- วัด 9 แห่ง
- วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา 2 แห่ง

2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ประวัติศาสตร์ 1 แห่ง
- วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา 1 แห่ง

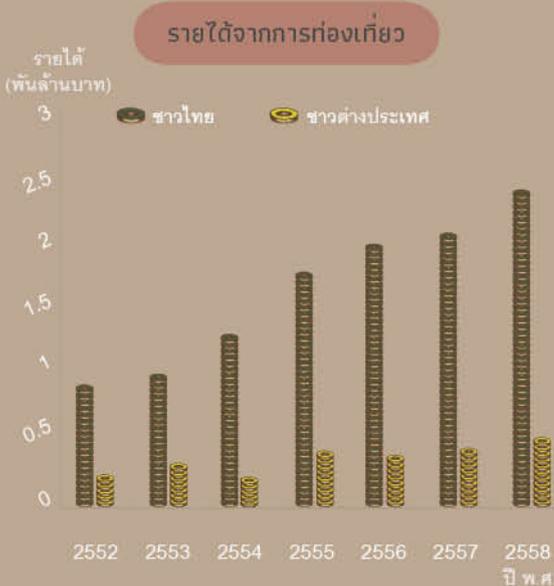
8 เอกชน

- เครื่องปั้นดินเผา 1 แห่ง
- งานอนุรักษ์สถาปัตยกรรม 1 แห่ง
- เงินตรา/การเงินธนาคาร 1 แห่ง
- ธรรมชาติวิทยา 2 แห่ง
- ประวัติศาสตร์ 1 แห่ง
- วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา 1 แห่ง
- ศิลปะ/การแสดง 1 แห่ง

ที่มา : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

แหล่งเรียนรู้ในลำปาง

- 13 แห่ง** ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ให้การอบรมอาชีพเสริมในจังหวัดลำปาง
- 14 แห่ง** ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดลำปาง
- 465 แห่ง** แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในจังหวัดลำปาง
- 8%** ผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เพิ่มขึ้น ในปี 2558 และ 2559

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง และ สำนักงาน กศน. จังหวัดลำปาง

ถอดรหัสองค์ความรู้บนเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงความรู้ ลำปาง

ตอน "รถม้าลำปาง"

1

วิถีวัฒนธรรมล้านนา

จุดบริการรถม้า
วัดพระธาตุลำปางหลวง
อ.เกาะคา

2

ม้าหลากหลายสายพันธุ์

ฟาร์มสันลมจอย อ.ห้างฉัตร

3

วิถีชีวิตชุมชน

จุดบริการรถม้า อ.เมือง
• มิวเซียมลำปาง
• โรงแรมลำปางเรียงทอง

4

อาหารม้า "หญ้าแพงโกล่า"

บ้านวอแก้ว ต.วอแก้ว อ.ห้างฉัตร
บ้านต้นธงชัย ต.ต้นธงชัย อ.เมือง

5

โครงสร้างของรถม้า

ร้านขายไม้เก่า ต.บ่อแก้ว อ.เมือง

อ.เกาะคา

6

ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวรถม้า

ททท. สำนักงานลำปาง อ.เมือง

7

ประวัติรถม้าและเมืองลำปาง

พิพิธภัณฑ์หอปทุมละคอน อ.เมือง

8

ศูนย์รวมเรื่องรถม้าลำปาง

สมาคมรถม้าลำปาง อ.เมือง

9

คลินิกตรวจสุขภาพม้า

มูลนิธิม้าลำปาง อ.เมือง

10

สมาคมคนเลี้ยงม้า

บ้านวังหม้อ อ.เมือง

สแกน QR CODE
เพื่อรับชมวิดีโอเรื่อง
"รถม้าในยุค 4.0
อยู่ที่ไหน?"

"รถม้าลำปาง" เอกลักษณ์ที่ยังหายใจของจังหวัดลำปาง
กับเส้นทาง Hub ความรู้ เรียนรู้เรื่องรถม้าลำปางในทุกมิติ
ทั้งม้า รถม้า อาหารม้า คนขับรถม้า

1. วิถีวัฒนธรรมล้านนา

จุดบริการรถม้า
วัดพระธาตุลำปางหลวง
อ.เกาะคา

เขตอำเภอเกาะคาในอดีตมีโรงงานล้อเกวียนที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถม้า เรียนรู้วิถีชีวิตของคนขับรถม้า และชมสุดยอดสถาปัตยกรรมล้านนา ณ วัดพระธาตุลำปางหลวง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประดิษฐานองค์พระแก้วมรกต หลวงพ่อทันใจ พระเจ้าล้านทอง รวมถึงมณฑปแห่งปรากฏการณ์อัศจรรย์ “พระธาตุหัวกลับ” โดยรถม้าจะขับวนรอบวัดให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมความอลังการของวัดแห่งนี้แบบ 360 องศา

2. บำนาญหลายสายพันธุ์

ฟาร์มสันลมจอย
อ.ห้างฉัตร

ฟาร์มสันลมจอยให้บริการฝึกม้าตั้งแต่อายุ 3 ปี ด้วยการจับตัวลูบตัว ให้อาหาร จูงม้าเดินเล่นและวิ่ง ปิดท้ายด้วยการพาม้าเข้าสปา อาบน้ำให้สบายตัวหลังจากการฝึก โดยครูฝึกที่มีความรู้ในศาสตร์เกี่ยวกับม้า รวมทั้งความปลอดภัยในการทำงานร่วมกับม้า นอกจากนี้ ฟาร์มยังเปิดรับเยาวชนและนักท่องเที่ยวเข้ามาพักเพื่อเรียนรู้การดูแลม้าที่ถูกต้อง ตั้งแต่แรกเริ่มให้เป็นเลิศ

3. วิถีชีวิตชุมชน

จุดบริการรถม้า อ.เมือง

- มิวเซียมลำปาง
- โรงแรมลำปางเวียงทอง

รถม้าลำปาง รุ่น Victoria ชุด Limited Edition ยานพาหนะรักซ์โลกที่นักท่องเที่ยวอยากสัมผัสสักครั้ง ที่สำคัญรถม้าทะเบียนไม้สีเดียว “ลป1” เหล่านี้มีประกันอุบัติเหตุและชั้นทะเบียน

กับสำนักงานขนส่งจังหวัดอย่างถูกต้อง จึงปลอดภัยไร้กังวลนักท่องเที่ยวสามารถสนับสนุนมรดกทางวัฒนธรรมนี้ เพื่อให้อาชีพขับรถม้าคงอยู่ต่อไป ด้วยการใช้บริการรถม้าที่จุดบริการที่กระจายอยู่ตามสถานที่สำคัญในตัวเมือง เช่น มิวเซียมลำปาง และโรงแรมลำปางเวียงทอง

4. อาหารม้า “หญ้าแพงโกล่า”

บ้านวอแก้ว
ต.วอแก้ว อ.ห้างฉัตร
บ้านต้นธงชัย
ต.ต้นธงชัย อ.เมือง

อาหารจานเด็ดของม้าไม่ต่างจากผู้รักสุขภาพอย่างคนในยุคปัจจุบัน นั่นคือ อาหารออร์แกนิกอย่าง “หญ้าแพงโกล่า” ที่อุดมด้วยโปรตีนและย่อยง่าย เหมาะกับสัตว์สี่เท้า ทั้งโค กระบือ แกะ แพะ และม้า โดยมีการเพาะปลูกในหลายพื้นที่ของจังหวัดลำปาง เช่น ตำบลต้นธงชัย และตำบลวอแก้ว นับเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ที่น่าสนใจ สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านเป็นกอบเป็นกำ เนื่องจากกระยะเก็บเกี่ยวสั้นและต้นทุนการผลิตไม่สูง ทั้งยังเป็นโอกาสให้บ้านวอแก้วผันตัวไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและโฮมสเตย์สำหรับผู้ที่สนใจเรียนรู้กระบวนการผลิตและวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกหญ้า

5. โครงสร้างของรถม้า

ร้านขายไม้เก่า
ตำบลบ่อแก้ว อ.เมือง

ศูนย์รวมไม้สักจากบ้านไม้หลังเก่าของชาวบ้าน ไม้ที่ยังคงคุณภาพสูงจะถูกแปรรูปเป็นส่วนล้อและตัวถังของรถม้า เนื่องจากไม้สักมีสารเคมีพิเศษซึ่งช่วยป้องกันปัญหาปลวกมอด เห็ด และรา ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ไม้สักยังมีลวดลายสวยงาม เหมาะแก่การนำไปประดับ ประติษฐาน และประกอบสิ่งของต่างๆ ได้หลากหลาย โครงสร้างของรถม้าลำปางจากไม้สักเก่าจึงเป็นผลงานที่ผสมผสานความรู้ทั้งด้านวิศวกรรมและศิลปกรรมที่เหลือให้เห็นเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย

6. ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวรถม้า ททท. สำนักงานลำปาง อ.เมือง

หลังจากได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 12 “เมืองต้องห้าม... พลาด” ลำปางก็กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่เปลี่ยนจากเมืองผ่านมาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ชุมทรัพย์อย่างหนึ่งที่ลำปางเลือกมานำเสนอแก่นักท่องเที่ยว คือ รถม้าอันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นระดับประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รวบรวมข้อมูลและประชาสัมพันธ์เส้นทางรถม้า พร้อมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ งานรำลึกประวัติศาสตร์รถไฟ - รถม้าลำปาง งานทำเที่ยวข้ามภาค และ รวมพลคนเก่าแก่ นั่งรถม้าชมเมืองเก่า สำหรับผู้ที่สนใจท่องเที่ยววิถีไทยอย่างแท้ๆ สามารถเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และจุดบริการรถม้าได้ที่สำนักงาน ททท. ลำปาง จะทำให้สามารถวางแผนการเดินทางตลอดทริปได้อย่างครบถ้วน

7. ประวัติรถม้าและเมืองลำปาง พิพิธภัณฑ์หอประชุม อ.เมือง

จัดแสดงประวัติศาสตร์ “เมืองพันปีที่มีเจ้าชีวิต” ได้อย่างเร็นลับน่าติดตาม โดยการย้อนเวลาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จากตำนานคำสาปนางสุชาดา ผ่านเวลาที่รุ่งเรืองทางการค้า โดยเฉพาะการค้าไม้กับพ่อค้าฝรั่ง พม่า และจีน มีการนำเข้าม้าเพื่อใช้เล่นกีฬาโปโล รวมทั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 - 6 มีการขยายทางรถไฟมาถึงลำปาง ทำให้มีการนำเข้ารถม้ามาจากกรุงเทพฯ แต่เมื่อเข้าสู่ทศวรรษที่ 2500 สัมปทานไม้สิ้นสุดลง ยานการค้าที่คึกคักกลับซบเซาลง ธุรกิจรถม้าก็เช่นกัน ยิ่งทำให้ชาวบ้านอดนึกถึงคำสาปของนางสุชาดาไม่ได้ คนไทยทุกคนควรแวะมาเยี่ยมเยือนและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เพื่อไม่ให้อะไรจะสูญหายไป

8. ศูนย์รวมเรื่องรถม้าลำปาง สมาคมรถม้าลำปาง อ.เมือง

รู้ไหมว่ารถม้าลำปางมีหลากหลายแบบไม่ต่างจากรถยนต์รุ่นต่างๆ ด้วยเหตุนี้ สมาคมรถม้าลำปาง

จึงถือกำเนิดขึ้นเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์และอนุรักษ์รถม้าประเภทต่างๆ ที่หาได้ยากและที่ยังมีใช้อยู่ในปัจจุบันให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา โดยรถม้าที่ใช้หลักๆ มีอยู่ 3 ประเภท คือ (1) รถเก๋ง หรือ รถม้าที่ปิดกันส่วนที่นั่งผู้โดยสารอย่างมิดชิด (2) รถดีออกคาร์ท เป็นรถ 2 ล้อ ไม่มีตัวถังเหมือนรถเก๋ง มีลักษณะคล้ายรถเจ๊ก และ (3) รถคูเป (Coupe) ซึ่งคนไทยนิยมใช้มากที่สุด ตัวรถถูกออกแบบให้ถ่ายเทอากาศได้สะดวก เหมาะกับภูมิอากาศของประเทศไทย หากสนใจมาเรียนรู้เกี่ยวกับรถม้าและประวัติศาสตร์รถม้าลำปาง รวมทั้งชื่นชมพระบารมีในหลวงรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งเสด็จเยือนจังหวัดลำปาง สามารถแวะมาที่สมาคมรถม้าลำปางแห่งนี้ได้

9. คลินิกตรวจสุขภาพม้า มูลนิธิม้าลำปาง อ.เมือง

ชาวเขลางค์อาจรู้จัก “มูลนิธิม้าลำปาง” ในฐานะคลินิกตรวจสุขภาพม้า แต่วิธีการรักษาที่ดีที่สุดคือการแก้ไขที่ต้นเหตุ ซึ่งก็คือการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ด้านพันธุกรรมสุขภาพม้า และการดูแลรักษาม้า ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เลี้ยงม้า หากสนใจเรียนรู้ศาสตร์แห่งอาชีพตั้งแต่การให้อาหารม้า การเปลี่ยนเกือกม้า การทำความสะอาดคอกม้า การพยาบาลม้าป่วยเบื้องต้น ไปจนถึงการคัดเลือกม้าให้เหมาะสมสำหรับการลากรถม้า มูลนิธิม้าลำปางมีสื่อการเรียนรู้อันหลากหลาย ทั้งแผ่นพับ วิดีโอ และบอร์ดนิทรรศการ ให้เก็บเกี่ยวสาระเกี่ยวกับม้าอย่างเต็มที่!

10. สมาคมคนเลี้ยงม้า บ้านวังหม้อ อ.เมือง

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของห่วงโซ่มูลค่ารถม้า คือ ช่างผู้เชี่ยวชาญกระบวนการผลิต ผู้คัดสรรวัตถุดิบชั้นยอดอย่างไม้และเหล็ก ผสมผสานทักษะฝีมือชั้นครูจนสามารถผลิตรถม้า

คุณภาพส่งออกไปยังต่างประเทศ อย่างลาว จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ หรือแม้แต่ทวีปยุโรป การประกอบรถม้าต้องใช้ทั้งแรงงานและทักษะฝีมือขั้นสูงทั้งของช่างเหล็กและช่างไม้ รวมถึงความมานะอุตสาหะราว 2 เดือน จึงจะได้เป็นพาหนะสุดปราดเปรียว แข็งแรงทนทาน ราคาหน้าร้านตั้งแต่หลักหมื่นถึงหลักแสน ผู้สนใจสามารถไปชมรถม้าสุดเท่ได้ที่บ้านวังหม้อ

ตอน "เซรามิกลำปาง"

“เซรามิกลำปาง” เอกลักษณ์ที่ได้เปรียบจากสินทรัพย์ทางธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น กับเส้นทาง Hub ความรู้ เรียนรู้กระบวนการของเซรามิกในทุกมิติ ตั้งแต่ดินขาวสู่ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

สแกน QR CODE เพื่อรับชมวิดีโอเรื่อง “เซรามิกไทยในยุค 4.0 อยู่ที่ไหน?”

1. นักปั้นดินพื้นถิ่น

บ้านศาลาเม็ง - ศาลาบัวบก อ.เกาะคา

หลังจากเศรษฐกิจซบเซา รายได้ของชุมชนก็ลดลงตามไปด้วย ผู้นำบ้านศาลาเม็ง - ศาลาบัวบก เล็งเห็นศักยภาพการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเซรามิก แหล่งท่องเที่ยวเชิงความรู้ทุกบ้านและกว่า 50 โรงงานจึงพร้อมใจกันตกแต่งประดับประดา รื้อและหน้าบ้านของตนด้วยวัสดุเซรามิก ด้วยความหวังว่าจะเพิ่มรายได้ทั้งจากการท่องเที่ยวและการขายสินค้าเซรามิก นับแต่นั้นมา สถานแสดงสินค้าส่วนกลางของหมู่บ้านก็ต้อนรับผู้มาเยือนไม่ขาดสาย แต่สิ่งสำคัญที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชุมชน คือโอกาสในการเล่าเรื่องราวและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนหลังสองหมู่บ้านนี้จึงเป็นแหล่งเรียนรู้สาธารณะที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกวัยได้เข้าถึงทักษะความรู้ต่างๆ ไม่จำกัดเฉพาะด้านเซรามิกเท่านั้น ที่นี้ยังมี “เซรามิกสเปา” โดยการนำเซรามิกก้อนกลมๆ ขนาดไม่ใหญ่มากนัก อบอุ่นความร้อนมาวางในอ่างเซรามิก หลังจากนั้นจะนำน้ำดื่มสมุนไพรอุ่นๆ มาเทใส่ลงในอ่าง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวจุ่มเท้าลงไป และคลึงฝ่าเท้าด้วยลูกเซรามิกก้อนกลม และที่นี้คือเซรามิกสเปาแห่งแรกของประเทศที่ทำให้ผู้มาเยือนได้ผ่อนคลายกายใจ!

2. ความรู้ปั้นได้

ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ต้ำ อ.เสริมงาม

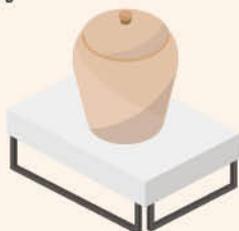
ในอดีตชาวบ้านแม่ต้ำ อำเภอเสริมงาม ได้รับความลำบากจากการมีพื้นที่เพาะปลูกน้อย กระทั่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ได้ทรงจัดหาบุคลากร มาพัฒนาด้านศิลปาชีพ โดยหนึ่งในนั้นคืองานด้านเซรามิก จึงทำให้ปัจจุบันประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีผลิตภัณฑ์ที่สวยงามและหลากหลายจากการต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาพื้นถิ่น ที่สำคัญมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดความเสียหายและได้คุณภาพมากขึ้น ทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้และจำหน่ายสินค้าฝีมือชาวบ้านมาตรฐานศูนย์ศิลปาชีพอีกด้วย

3. แหล่งเรียนรู้การปั้นหม้อดินเผา

บ้านม่อนเขาแก้ว อ.เมือง

ในอดีตบรรพบุรุษบ้านม่อนเขาแก้วได้คิดค้นกระบวนการหมักและผสมดินเพื่อปั้นเป็นภาชนะใช้ ในครัวเรือนที่เรียกว่าหม้อหนึ่งหม้อแกง หม้อสาว หม้อน้ำ จนเมื่อ

ภูมิปัญญาสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ชาวบ้านได้พัฒนารูปแบบของเครื่องปั้นให้หลากหลายยิ่งขึ้น แต่ยังคงกระบวนการผลิตดั้งเดิมไว้ทุกขั้นตอน รวมถึงมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานเพื่อพัฒนารูปแบบของเครื่องปั้นให้หลากหลายและตอบโจทย์ยิ่งขึ้น ทำให้งานอดิเรกยามว่างขยายตัวเป็นธุรกิจที่หล่อเลี้ยงเงินเจ็อกกว่า 80 ครัวเรือน ภูมิปัญญาปั้นดินให้เป็นดาวนี้เปิดให้ผู้สนใจได้มาสัมผัส ทดลอง และทดสอบด้วยตัวเองที่บ้านม่อนเขาแก้ว

4. เครือข่ายคนค้าเครื่องเคลือบ

สมาคมเครื่องปั้น

ดินเผาลำปาง อ.เมือง

สมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2532 เพื่อให้เกิดความร่วมมือในอุตสาหกรรมเซรามิก ทั้งในแง่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การยกระดับเทคโนโลยี การส่งเสริมการขาย และการจัดกิจกรรมทางการตลาดร่วมกัน เช่น งานลำปางเซรามิกแฟร์ สมาคมฯ ยังร่วมมือกับหน่วยงานราชการ ผลักดันสินค้าเซรามิกที่สะท้อนเสน่ห์ความเป็นไทยออกสู่สายตาชาวโลกผ่านการจัดงานในระดับประเทศ จึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนคลัสเตอร์เซรามิกลำปางสู่ยุค 4.0

5. ต้นทางของเซรามิก

แหล่งดินขาว อ.แจ้ห่ม

ใต้ผืนดินของลำปางมี “ดินขาว” (Kaolinite) วัตถุดิบต้นน้ำของผลิตภัณฑ์เซรามิกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะที่แหล่งสำคัญอย่าง เขาปางค่า ตำบลบางสา อำเภอแจ้ห่ม ดินขาวเกิดจากการผุกร่อนของหินฟันม้า และประกอบด้วยแร่อิลไลต์ (Illite) เป็นหลัก มีลักษณะเป็นก้อนแข็ง สีขาวเหลือง ทนความร้อนสูงกว่า 1,000 องศาเซลเซียส เมื่อเผาแล้วจึงแข็งแกร่งทนทาน จึงนิยมใช้เป็นวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์เซรามิกตั้งแต่ถ้วยชาม ไปจนถึงโถส้วม ดินขาวมี 2 ประเภท คือ ดินดิบที่ขุดแล้วสามารถนำไปใช้ได้เลย และดินล้างที่ต้องผ่านกระบวนการคัดแยกทรายหยาบออกก่อน จึงจะนำไปใช้ได้ ผู้สนใจสามารถเรียนรู้เรื่องดินขาวและทรัพยากรอื่นของลำปางได้ที่แหล่งเรียนรู้ด้านธรณีวิทยา เช่น พิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินลิกไนท์ศึกษา อำเภอแม่เมาะ เป็นต้น

6. กระบวนการและเทคโนโลยีเซรามิก 4.0

ศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิก อ.เกาะคา

การพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมในปัจจุบันจำเป็นต้องผสมผสานศาสตร์อันหลากหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ

เทคโนโลยีดิจิทัล หรือปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ประกอบกับความคิดสร้างสรรค์ และทักษะฝีมือทางศิลปะของคนซึ่งสมองกลไม่สามารถทดแทนได้ อุตสาหกรรมเซรามิกก็เช่นกัน ต้องก้าวให้ทันเทรนด์

เทคโนโลยี และรู้จักนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสินค้าและกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานเหนือกว่าเดิม ศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิกจึงเปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิดมิตรคู่ใจของวงการเซรามิกลำปางมาช้านาน ไม่ว่าจะปัญหาด้านเทคนิคใดๆ เช่น ชีงงานสีเพี้ยน มีตำหนิ หรือแตกร้าว ทางศูนย์ฯ มีองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่จะช่วยแก้ไขทุกปัญหาของผู้ประกอบการ รวมถึงยังเปิดกว้างให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ขั้นตอนการผลิต ฝึกอบรมทางเทคนิค และทดลองเครื่องมือใหม่ๆ อย่างเครื่องพิมพ์สามมิติ เพื่อสร้างแรงงานสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนเซรามิกไทยสู่ยุค 4.0

7. แหล่งรวมสินค้าเซรามิก ศูนย์แสดงสินค้าเซรามิก และหัตถอุตสาหกรรม จังหวัดลำปาง อ.เกาะคา

พัฒนาการของเซรามิก ตั้งแต่ขามตราไก่แบบดั้งเดิม สู่อินทรีย์และของตกแต่งบ้าน รูปทรงแปลกตา ได้ถูกรวบรวมไว้ในศูนย์แสดงสินค้าเซรามิก และหัตถอุตสาหกรรม โดยภายในจัดเป็นส่วนแสดงด้วย

8. “ขามตราไก่” นี้มีที่มา พิพิธภัณฑ์เซรามิกธนบดี อ.เมือง

หลังจากท่านอาป้าอั้งค้นพบแหล่งดินขาวลำปางในปี พ.ศ. 2498 และได้เปิด “โรงงานร่วมสามัคคี” โรงงานเซรามิกแห่งแรกของลำปาง ใน 2 ปีถัดมากิจการเซรามิกลำปางก็ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ดและเกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย จนเมื่อปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเผชิญวิกฤตการณ์ “ต้มยำกุ้ง” ทุกอุตสาหกรรมได้รับ

ผลกระทบ ทายาทจึงหันมาพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ผสมผสานเอกลักษณ์ล้านนา กับรูปทรงสมัยใหม่ที่เรียบง่ายแต่สะกดตา ปัจจุบันทายาทได้อนุรักษ์และปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์ จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเซรามิก ลำปาง ตั้งแต่เหตุการณ์ที่ท่านอาป้าอั้งค้นพบแหล่งดินขาว การเผาเซรามิกในเตามังกร ไปจนถึงกระบวนการผลิตในปัจจุบัน แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวหน้าเพียงใด ช่างวาดลายรุ่นเก่าก็ยังคงนั่งเพ่งสายตาตวัดห่างไกลให้พลี้วสวย เพื่อคงเอกลักษณ์ขามตราไก่อันโดดเด่นของธนบดีสืบไป

9. ต้นทางเครื่องปั้นดินเผา แหล่งดินเหนียว อ.แม่ทะ

เครื่องปั้นดินเผา เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของลำปางที่มีให้เห็นทุกครัวเรือน แต่เหตุใด เครื่องปั้นดินเผาอย่างกระถางต้นไม้จึงมีสีส้มสวย ต่างจากเครื่องเคลือบเซรามิก? ความแตกต่างอยู่ที่วัตถุดิบนั่นเอง เครื่องปั้นดินเผาใช้ “ดินเหนียว” ซึ่งเป็นดินเนื้อละเอียด ผสมเข้ากับน้ำในการขึ้นรูป หรือถ้าผสมดินประเภทอื่นเข้าไปด้วย เช่น ดินขาว จะกลายเป็นของแข็งไม่เปลี่ยนรูป คงทนต่อความร้อนได้มากขึ้น ปัจจุบันมีการนำมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิศวกรรม ใช้เป็นวัสดุก่อสร้าง เช่น อิฐ ด้านศิลปะ ผลิตเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โถง หากใช้แหล่งดินที่ต่างกัน สีของเครื่องปั้นดินเผาที่ได้ ออกมาจะแตกต่างกัน เช่น ของลำปางดินสีออกขาว แต่โถงราชบุรีสีออกแดง

10. แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์เซรามิก อินทราเอาท์เลท อ.เมือง

แลนด์มาร์กของลำปาง ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ทัศนศึกษา และศูนย์จำหน่ายสินค้าเซรามิกใหญ่ที่สุดในจังหวัด มีผลิตภัณฑ์ให้เลือกตั้งแต่กระปุกอมลินสีหวาน ไปจนถึงเซ็ตจานชาม เครื่องประดับ หรือแม้แต่แก้วที่มีเลขวันเดือนปีครบทั้ง 365 วัน ภายนอกอาคารมีขามตราไก่ใบยักษ์ขนาดใหญ่คนเข้าไปถ่ายรูปพร้อมกันได้ 3-5 คน อินทราเอาท์เลทจึงเป็น “สถานที่ต้นตา สร้างคุณค่าลำปาง” ได้ตามคำขวัญจริงๆ **B**

การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจความรู้ เป็นแนวคิดที่ประเทศชั้นนำของโลกนำมาใช้ในรูปของนโยบายประเทศ อาทิ เมืองเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ชุมชนแห่งความรู้วัน-นอร์ท ประเทศสิงคโปร์ และเมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา OKMD ได้เข้าไปมีบทบาทจัดทำต้นแบบเมืองเศรษฐกิจความรู้จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจความรู้ของประเทศ เพราะการขับเคลื่อนประเทศให้เดินไปในทิศทางของการสร้างนวัตกรรม สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นรากฐานสำคัญก็คือการพัฒนาองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 ตามนโยบาย Thailand 4.0 โดยมีลำปาง 4.0 เป็นต้นแบบ

ลำปาง HUB ความรู้

ลำปางเป็นเส้นทาง “HUB ความรู้” ที่มีเรื่องราวน่าสนใจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมประวัติศาสตร์ เกษตรกรรม ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน รวมแล้วเกือบ 40 แหล่งเรียนรู้ แต่ในขั้นต้นของการจัดทำต้นแบบเมืองเศรษฐกิจความรู้จังหวัดลำปาง OKMD เน้นการนำเสนอเรื่องราวของรถม้าลำปางและเชรามิก ลำปาง หรือชามตราไก่ อันเป็นอัตลักษณ์ของลำปาง โดยมีการจัดทำแผนที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดรถม้าและเชรามิก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิต หรือแหล่งจัดจำหน่าย โดยนำเทคโนโลยี Augmented Reality หรือ AR มาใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอองค์ความรู้

HUB ความรู้ Digital

โดยทั่วไปแพลตฟอร์มของ AR แบ่งเป็น 2 อย่าง คือ Image-Based หรือการสร้างภาพ 3 มิติ และ Location-Based หรือการเชื่อมโยงกับ GPS ในการระบุตำแหน่ง ชาวลำปางหรือผู้ที่ต้องการสร้างแอปพลิเคชัน AR ของตนเองเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ในท้องถิ่นเข้าด้วยกัน สามารถดาวน์โหลดเครื่องมือสร้าง AR ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบันมาใช้งานได้โดยสะดวก

ยกตัวอย่างเช่น หากเราอยู่ที่บ้านวอแก้ว แหล่งหญ้าแพงโกลา ซึ่งเป็นอาหารม้าชั้นดี อาจใช้แอปพลิเคชัน AR เพื่อพิจารณาว่าจะนำหญ้าแพงโกลาไปส่งที่ฟาร์มม้าสันลมจอยได้อย่างไร หรือหากนักท่องเที่ยวอยู่ที่แหล่งดินขาวแจ้ห่มก็สามารถใช้แอปพลิเคชัน AR ส่งดูข้อมูลแหล่งดินเหนียวแม่ทะ รวมถึงดูเส้นทางพานำวัตถุดิบทั้งสองอย่างไปผลิตเป็นชามตราไก่ หรือเครื่องปั้นดินเผาและเชรามิกชนิดต่างๆ ได้โดยไม่ต้องเดินทางไปเอง

การนำ AR มาใช้กับเส้นทาง HUB ความรู้ของลำปาง จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่ไม่มีเวลาเดินทางไปได้ครบทุกจุดบนเส้นทาง HUB ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเมืองลำปางสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ในจังหวัดได้สะดวก

AR @ลำปาง

การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจความรู้เพื่อนำไปสู่ลำปาง 4.0 จำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือ โดย OKMD ประเมินแล้วว่า AR น่าจะเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการ HUB ความรู้มากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ผสมผสานโลกความเป็นจริง (Real World) กับโลกเสมือน (Virtual World) เข้าด้วยกัน มีความสนุกสนาน น่าสนใจ และใช้งานง่ายผ่านสมาร์ตโฟน จึงเป็นเทคโนโลยีล่าสุดซึ่งนิยมในหลากหลายวงการ ตัวอย่างเช่น เกม Pokémon GO! ที่หลายคนรู้จักกันดี

ลองสร้าง AR ด้วยโปรแกรมเหล่านี้!

Adobe Flash Builder	Metaio Creator
Adobe Flash CS	PixLive Maker
Aurasma	Unity 3D
Google Sketchup	Vuforia

อันคือ APP AR บนสมาร์ตโฟน ลองเลย!!

Google Translate	WallaMe	Amikasa

เมื่อต้องทำมาหากิน ในเมืองเศรษฐกิจความรู้

เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง จากสังคมเกษตรกรรม สู่วัฒนธรรมอุตสาหกรรม จนมาถึงสังคมข้อมูลข่าวสาร และปัจจุบันเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจความรู้ หากขาดการเตรียมตัวที่ดีการใช้ชีวิตคงจะยากลำบากกว่าเดิมไม่น้อย

ลำปางเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจความรู้ เนื่องจากมีความพร้อมของต้นทุนท้องถิ่น หากมีกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) โดยการบูรณาการองค์ความรู้ที่จำเป็นและสร้างสิ่งแวดล้อมสำหรับกระบวนการเรียนรู้เรื่องอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้เกิดผลลัพธ์สำคัญ 3 ประการ คือ (1) องค์ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพแบบเบ็ดเสร็จที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย (2) กระบวนการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ และ (3) แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นคว้าและจุดประกายการทำมาหากินที่เหมาะสมกับต้นทุนของท้องถิ่น ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบจำเป็นต้องเชื่อมโยงและต่อเนื่อง โดยอาศัยบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้เป็นผู้ขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาและความชำนาญของคนรุ่นก่อนให้คงอยู่และสร้างรายได้ให้กับลูกหลานต่อไป

OKMD เริ่มพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการทำมาหากินในจังหวัดลำปางเมื่อปี พ.ศ. 2559 โดยทำงานร่วมกับสำนักงาน กศน. จังหวัดลำปาง พัฒนาพื้นที่ส่วนหนึ่งในห้องสมุดประชาชนจังหวัดลำปางให้เป็น **“มุมความรู้กันได้”** โดยมีกระบวนการดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรให้เป็น “นักจัดการความรู้” ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2. คัดเลือกภูมิปัญญาและความชำนาญด้านใดด้านหนึ่งของจังหวัดลำปางมาพัฒนาเป็นอาชีพที่สอดคล้องกับต้นทุนและศักยภาพของลำปาง

3. นำภูมิปัญญาดังกล่าวมาจัดทำเป็น “กล่องความรู้กันได้” ซึ่งรวบรวมเครื่องมือในการทำมาหากินสำหรับอาชีพต่างๆ รวม 8 อาชีพ คือ คนขับรถม้า รถม้าจำลอง การปลูกหญ้าแพงโกล่าอินทรีย์ การปลูกสับปะรดลดต้นทุน การเพาะต้นอ่อนพืชออร์แกนิก ข้าวแต่น้ำแดงโม การทำกระดาษสา และเครื่องปั้นดินเผาบ้านม่อนเขาแก้ว

4. นำกล่องความรู้กันได้ มาจัดแสดงไว้ในพื้นที่เรียนรู้ด้านอาชีพที่เรียกว่า “มุมความรู้กันได้” ซึ่งจัดแสดงสื่อความรู้เกี่ยวกับอาชีพในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เยาวชนและคนลำปางได้เข้าใจและเรียนรู้กระบวนการประกอบอาชีพต่างๆ จากสื่อความรู้เหล่านั้นด้วยตนเอง

นอกจากนั้นยังมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ากับกระบวนการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับแนวโน้มโลกและความต้องการของตลาด โดยพัฒนาต้นแบบสินค้าท้องถิ่น 2 ชนิด ได้แก่ พัฒนารubberกันที่ข้าวแต่น้ำแดงโม และพัฒนารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเพื่อสร้างภาพลักษณ์และการรับรู้ใหม่ให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้บริโภค เพื่อขยายฐานลูกค้าและสร้างโอกาสใหม่ทางการตลาดให้กับสินค้าพื้นเมือง **K**

แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่กับการขับเคลื่อนเมืองแห่งความรู้

หลายคนพยายามหาคำตอบว่าเมืองแห่งความรู้ควรเป็นอย่างไร แต่กลับพบว่าไม่มีคำตอบที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับบริบทของเมืองและความต้องการของคนในเมืองเป็นสำคัญ

ท่ามกลางการแข่งขันในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพและการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและคุณค่าเพิ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนที่ซับซ้อนมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา การสร้างสภาพแวดล้อมของเมืองให้มีความเหมาะสมและทันสมัย เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตามความชอบและถนัด ให้คนสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพตามความแตกต่างของแต่ละคน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลายจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ โดยมีปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ช่วยให้การนำเสนอมีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทั้งระหว่างผู้เรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ และระหว่างผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน ซึ่งมีผลต่อความยั่งยืนของแหล่งเรียนรู้

การเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่

การบูรณาการระหว่างองค์ความรู้ที่มีความหลากหลายและเกี่ยวข้องกัน (Knowledge Integration)

การจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่มีความสนุกและน่าสนใจ (Entertaining Process)

เนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับการปรับให้เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ครบถ้วน (Easy Content)

การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนรู้และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Participation of People)

บทบาทของหน่วยงานเจ้าของแหล่งเรียนรู้ [Knowledge Curator]

1. รวบรวมและสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นที่ต้องการของสังคม

2. จัดรูปแบบองค์ความรู้ให้เข้าถึงได้ เป็นหมวดหมู่ เข้าใจได้ง่าย และน่าสนใจให้เรียนรู้

3. เผยแพร่องค์ความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

4. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการนำองค์ความรู้และทักษะใหม่ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการเพิ่มคุณค่าและประสิทธิภาพทางธุรกิจและสังคม การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการใหม่ๆ และการบูรณาการข้ามสายความรู้เพื่อใช้งานต่างๆ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

แนวคิดข้างต้นทำให้เราเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่า ไม่ว่าเมืองนั้นจะเป็นเมืองที่กำลังพัฒนาหรือเมืองที่พัฒนาแล้ว การเรียนรู้และการพัฒนาเมืองเป็นพลวัตที่ไม่อยู่นิ่ง และเป็นสิ่งท้าทาย โดยเฉพาะในยุคที่การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้อะกุ่มิปัญญาของคน การสร้างระบบนิเวศของเมืองที่สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของคน ทั้งที่อยู่ในพื้นที่

และนอกพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมสร้างสรรค์คุณค่าและพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้เป็นเมืองแห่งความรู้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้ แหล่งเรียนรู้จึงต้องมีบทบาทในการบริหารจัดการความรู้ เพื่อให้บริการความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของคนในเมืองและนำไปสู่การปรับใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้คนและเมืองสามารถพัฒนาไปพร้อมๆ กันอย่างยั่งยืนในที่สุด **K**

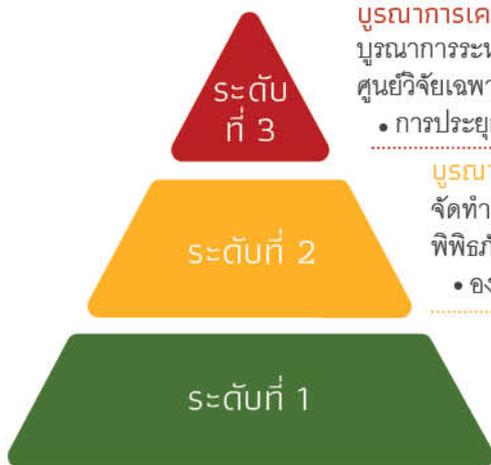
การท่องเที่ยวเชิงความรู้... พัฒนาอย่างไร ไปสู่ความยั่งยืน?

ในอดีต “ลำปาง” เป็นเมืองผ่านไปยังจังหวัดเชียงใหม่และ เชียงรายที่น้อยคนนักให้ความสนใจ แต่จากที่ตั้งบนจุดกึ่งกลางของ ภาคเหนือ เดินทางจากกรุงเทพฯ สะดวกทั้งทางบกและทางอากาศ ประกอบกับความหลากหลายของ “ทุน” ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นอริสฺ (ถ่าน) หินดินทราย ช้างม้าวัวควาย หรืออาคารบ้านไม้ ยิ่งเมื่อลำปางได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านโครงการ “เมืองต้องห้าม ... พลาด” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดที่เคยซบเซา จึงกลับฟื้นคืนกลายเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับคนต่างถิ่น โดยจำแนกระดับของการบูรณาการดังกล่าวได้เป็น 3 ชั้น ดังนี้

ได้แวะเวียนเข้ามาเยี่ยมชมสถานที่แปลกใหม่ซึ่งมีทั้งความรู้และความเพลิดเพลินเจริญใจ

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงความรู้ที่มุ่งเน้นการได้รับความรู้ และสัมผัสประสบการณ์ใหม่ โดยเตรียมความพร้อมทั้งในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข และการบูรณาการระหว่าง ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการบูรณาการด้านพิพิธภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ จึงได้กำหนดให้จัดกิจกรรมบูรณาการส่งเสริม การท่องเที่ยววิถีการเรียนรู้ในจังหวัดลำปาง ตลอดปี พ.ศ. 2561

บูรณาการเครือข่าย

บูรณาการระหว่างแหล่งเรียนรู้ของรัฐกับแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ของภาคส่วนอื่น เช่น สนับสนุน ศูนย์วิจัยเฉพาะด้านและแหล่งเรียนรู้เอกชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงความรู้

- การประยุกต์ใช้องค์ความรู้เชิงลึก/ปฏิสัมพันธ์ของประชาชน

บูรณาการเนื้อหา

จัดทำและนำเสนอองค์ความรู้ในแต่ละแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน เช่น พัฒนางานองค์ความรู้ของ พิพิธภัณฑ์/แหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนิทรรศการ/องค์ความรู้

- องค์ความรู้ของประชาชน

บูรณาการหน่วยงาน

แบ่งปันข้อมูลการท่องเที่ยว และจัด/ประชาสัมพันธ์งานร่วมกัน เช่น ฐานข้อมูล แผนที่ แหล่งเรียนรู้ และปฏิทินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

- จำนวนผู้รับรู้/เข้าถึง

โดยในปี พ.ศ. 2561 นี้การจัดกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงความรู้จะครอบคลุมการบูรณาการ ในระดับที่ 1 และ 2 กล่าวคือ

(1) **ระดับที่ 1** นอกเหนือจากการจัดทำแผนที่แหล่งเรียนรู้ใน ภาพรวมและรายสาระความรู้ที่เผยแพร่ใน The Knowledge ฉบับนี้แล้ว OKMD จะจัดทำปฏิทินกิจกรรม รวมทั้งเผยแพร่แผนที่ แหล่งเรียนรู้ คลิปเส้นทางความรู้ และปฏิทินกิจกรรมผ่านสื่อสังคม เพื่อให้นักท่องเที่ยว เข้าถึง และเข้าใจตัวตนของจังหวัดลำปางว่าน่าค้นหา เพียงใด

(2) **ระดับที่ 2** OKMD จะสังเคราะห์องค์ความรู้และภูมิปัญญา ที่มีอยู่ในจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ของพิพิธภัณฑ์และ แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวโน้มโลก และ/หรือ

ทิศทางนโยบายประเทศ เพื่อให้การนำเสนอนิทรรศการและองค์ความรู้ ต่างๆ เป็นไปอย่างน่าสนใจและให้ประโยชน์สูงสุดต่อผู้มาชม

OKMD ยังหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงความรู้ในจังหวัดลำปางจะมีส่วนกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย นักท่องเที่ยวใช้เวลามากขึ้น มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อันจะนำรายได้ และการพัฒนามาสู่พื้นที่อย่างยั่งยืน แต่จะสำเร็จลุล่วงและบรรลุ เป้าหมายเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม ที่จะร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาต้นแบบเมืองเศรษฐกิจความรู้ให้เป็นจริง **K**

ปฏิทินกิจกรรม เทศกาล งานประเพณี จังหวัดลำปาง ปี 2561

1 23 - 25 ก.พ.
เทศกาลดอกเสี้ยวบาน
เปิดบ้านป่าเหมี้ยง
ชมดอกเสี้ยวบานพร้อมการแสดงบนเวทีและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากชุมชน
📍 ชุมชนป่าเหมี้ยง-กิวผืน อ.เมืองปาน

2 3 - 4 มี.ค.
ศาสตร์าคู่แผ่นดิน ถิ่นเขลางค์
📍 วัดปงสนุก อ.เมืองลำปาง

3 13 มี.ค.
วันช้างไทยและสะตอกช้าง
พิธีเลี้ยงอาหารช้างแบบขันโตกเมืองเหนือ
📍 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร

4 16 - 18 มี.ค.
มหัศจรรย์หอลมภูเขียว
(Unseen Blue Lake)
📍 อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท อ.งาว

5 21 - 25 มี.ค.
Northern Cultural Fair 2018
มหกรรมวัฒนธรรมภาคเหนือ
📍 สวนสาธารณะเขลางค์นคร อ.เมืองลำปาง

6 1 - 5 เม.ย.
งานรำลึกวันประวัติศาสตร์รถไฟ-รถม้า
ลำปาง และนั่งรถไฟแควเมืองเหนือ
นิทรรศการรถไฟ-รถม้าลำปาง และการแสดง
แสง สี เสียง
📍 สถานีรถไฟนครลำปาง และห้องเที่ยว
ทางรถไฟ 4 จังหวัดภาคเหนือ

7 10 - 15 เม.ย.
งานสรงหลวง กลองใหญ่
ปีใหม่เมืองนครลำปาง
📍 สวนสาธารณะเขลางค์นครและห้าแยก
หอนาฬิกา

8 24 - 26 เม.ย.
So Art @ North Lamphang 2018
📍 อ.เมืองลำปาง

9 18 - 20 พ.ค.
งาน "แม่แจ่ม แจ่มแต่ไหน"
📍 บ้านแม่แจ่ม อ.เมืองปาน

10 22 - 24 มิ.ย.
ตามรอยสืบสาน ตำนานอาหารล้านนา
4 สายน้ำ ปิง วัง ยม น่าน
📍 อ.เมืองลำปาง

11 17 - 18 ก.ค.
งานหลวงเวียงละกอน สืบสานตำนาน
เจ้าพ่อทิพย์ช้าง วีรบุรุษแห่งเขลางค์
นครล้านนา
📍 วัดพระธาตุลำปางหลวง อ.เกาะคา

12 16 - 18 พ.ย.
เทศกาลท่องเที่ยวแม่เมาะ
สัมผัสบรรยากาศฤดูหนาว ชมทุ่งดอกบัวตอง
เยี่ยมชมเหมืองแม่เมาะ และกิจกรรมสนุก
มากมาย
📍 สวนพฤกษชาติ กฟผ. อ.แม่เมาะ

13 1 - 10 ธ.ค.
ลำปางเชรามิกแฟร์ ครั้งที่ 31
ชมนิทรรศการเชรามิก การออกร้านจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์เชรามิกคุณภาพดี และการแสดง
ต่างๆ

14 ตลอดทั้งเดือนธันวาคม
งาน "ควาบอยแลนด์ แดนรถม้า"
ชมนิทรรศการม้า และสายพันธุ์ม้า
จำหน่ายสินค้า OTOP สวนสนุกย้อนยุค
ควาบอย และการแสดงควาบอย
📍 อ.เมืองลำปาง

TALK TO ZINE

"เล่น เห็น โลก: ท้าทายอนาคต สร้างโอกาสใหม่ให้ประเทศ" กับ Mr. Viljar Lubi ผู้ช่วยรัฐมนตรีและผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งประเทศเอสโตเนีย

"สิ่งที่ทำให้เอสโตเนียเป็นเอสโตเนียในวันนี้ ไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบแนวคิดหรือนโยบายของใคร แม้หลายคนอาจจะรู้สึกว่า การลอกเลียนหรือขโมยไอเดียที่มีอยู่แล้วและพิสูจน์แล้วว่าประสบความสำเร็จนั้น อาจทำให้ประเทศหรือองค์กรเติบโตได้เร็ว แต่เอสโตเนียมองว่า แนวคิดแบบนั้นไม่เป็นผลดีสำหรับประเทศที่อยากเติบโตแบบก้าวกระโดด ในทางกลับกัน ความเชื่อมั่นในตนเองในแง่การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ หรือการสร้างนวัตกรรมบนพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของตนเองต่างหากที่ขับเคลื่อนประเทศได้" **k**

- ◆ "เปิดกว้าง และเรียนรู้โลกตลอดเวลา" คือปรัชญาการ "เล่น สร้าง เมือง" ของเอสโตเนีย
- ◆ อย่าคิดถึงแต่อุปสรรค เพราะปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้ด้วยความรู้
- ◆ จงอย่าหยุดพัฒนา... อย่าคิดว่าเราแก่หรือล่าสมัย

